

4. Dzvinchuk D.I. (2006) *Osvita v istoryko-filosofskomu vumiri: tendencii rozvytku ta upravlinnia: [Education in the historical and philosophical dimension: development trends and management].*- Kyiv.: ZAT "Nchlava" [in Ukrainian]
5. Demkiv O. I. (2009). Napryamy pohlyblennya byudzhetnoi reformy v Ukraini [Directions of deepening of the budgetary reforms in Ukraine]. *Finansy Ukrainy - Finance of Ukraine*, 3, 46-56. [in Ukrainian]
6. Kirilenko O. P. (2001). Finansova nezalezhnist' miszevoho samovryaduvannya [Financial independence of the local self-government]. *Finansy Ukrainy - Finance of Ukraine*, 1, 34-39. [in Ukrainian]
7. Storonianska I., Benovska L. (2013) Udoskonalennia osvitnoi merezhi yak napriamok pidvyschennia efektyvnosti vydatkiv mistsevyykh biudzhetyv Lvivskoi oblasti [Improving education network as the direction of improving the efficiency of local spending Lviv region] // *Rehionalna ekonomika .Regional Economy* , 4, 51-61. [in Ukrainian]
8. Verkhovna Rada of Ukraine (2016) «Pro Derzhavniy byudzhet Ukrainy na 2017 rik» [Law of Ukraine "On the State Budget of Ukraine for 2017"]. Retrieved from: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1801-19>. [in Ukrainian]
9. Herchynskyy Ya. Varianty polityky shchodo fragmentnosti shkilnykh merezh v Ukrainy. -[Policy options towards the fragmentation of school networks in Ukraine]. Analitichna zapyska. Retrieved from: http://decentralization.gov.ua/pics/attachments/SN24_options_for_network_reforms_UKR.pdf [in Ukrainian]
10. Verkhovna Rada of Ukraine (2016) Proekt zakonu Ukrainy "Pro osvitu" [Draft Law of Ukraine "On Education"]. Retrieved from: <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/gromadske-obgovorennya-zakonoproektu-%C2%ABpro-osvitu%C2%BB.htm> [in Ukrainian]

УДК 336.717.8

Я. В. Жовтанецька

аспірант

ДУ «Інститут регіональних досліджень

НАН України ім. М.І. Долишнього НАН України», м. Львів

КОМПЛЕКСНИЙ ПІДХІД ДО ДІАГНОСТИКИ КРИЗОВИХ ЯВИЩ У ФІНАНСОВІЙ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКІВ УКРАЇНИ

Представлено авторський підхід до діагностики кризових явищ у фінансовій діяльності банків України. Запропоновано ідентифікувати кризові явища в банківських установах з позицій аналізу й оцінювання ключових показників індикаторів, таких як: прибуток (збиток), співвідношення статутного й власного капіталів, обсягів проблемних кредитів до їх загальної величини, сформованих резервів до сукупного кредитного портфеля. Визначений методичний інструментарій дозволив систематизувати банки за стадіями розвитку й глибиною кризи на установи, які перебувають у стані потенційного, прихованого, гострого й критичного кризового станів.

Ключові слова: тип та глибина кризи, антикризове управління, показники-індикатори фінансового стану банків, прибуток, збиток, якість кредитного портфеля, капітал

Zhovtanetska Ya. THE COMPLEX APPROACH TO THE DIAGNOSTICS OF THE CRISIS IN THE FINANCIAL ACTIVITIES OF UKRAINE BANKS

The author's approach to the diagnostics of the crisis in the financial activities of banks in Ukraine is presented. A identify crisis in the banking institutions from the standpoint of analysis and evaluation of key performance indicators such as income (loss), the ratio of the share and equity NPLs to the total quantities of provisions to total loan portfolio is proposed. The methodical instruments allowed banks to systematize the stages of development and depth of the crisis on the institutions that are in a state of potential, latent, acute and critical crisis.

Key words: the type and depth of the crisis, crisis management, performance indicators, financial condition, profit, loss, loan portfolio quality, capital.

В умовах неокризого розвитку економіки діяльність банківської системи України супроводжується низкою проблемних аспектів, спричинених такими дестабілізуючими факторами, як: нестабільна фінансово-економічна та політична ситуація в країні, зростання інфляції і, як наслідок, зниження купівельної спроможності та знецінення національної валюти, зменшення обсягу золотовалютних резервів до критичного рівня, низька довіра населення до банківської системи, що зумовила втрату третини депозитів банківських установ, погіршення якості їх кредитного портфеля, зростання обсягів простроченої заборгованості за кредитами, зниження рівня капіталізації й погіршення ліквідності банків. Такі умови актуалізують необхідність застосування комплексного підходу до діагностики кризових явищ у фінансовій діяльності банків України.

Дослідженню основних проблем в банківському секторі та формуванню підходів до ідентифікації кризових явищ, методів їх діагностики й нейтралізації присвячені праці таких науковців як: Барановський О. [1], Дзюблюк О. [3], Парасій-Вергуненко І. [5], Шульга Н. [8], дослідників НБУ, ФГВФО, МВФ та ін. Однак, незважаючи на вагомий науковий доробок учених, потребують подальшого дослідження питання, пов'язані із діагностикою кризових явищ та впровадженням дієвих методів антикризового управління банками.

Метою статті є обґрунтування комплексного підходу до виявлення кризових явищ у фінансовій діяльності банків, ідентифікація їх стану залежно від стадії розвитку та глибини кризи.

Вітчизняні дослідники сформували низку концептуальних підходів до формування системи критеріїв і показників антикризового управління фінансовою діяльністю банківських установ. Зокрема, вважаємо правомірним підхід відомого вітчизняного ученого О. І. Барановського, який виокремив комплексний підхід до аналізу й оцінки у банківській системі на основі дуалістичного, системно-цільового й критеріального підходів і стверджує, що критеріальний підхід являє собою систему індикаторів, на основі якої доцільно оцінювати динаміку розвитку банківської системи [1, с. 198].

Банківська система України за останні роки функціонування пройшла низку кризових етапів, які відзначалися суттєвими коливаннями та диспропорціями у показниках й результатах діяльності. За твердженням О. Дзюблюка та В. Рудана існує чотири ключових причини виникнення не лише банківської кризи 2014-2015 років, а й попередніх банківських криз 1998, 2004, 2008-2009 років, а саме: 1) неефективність законодавства та регулятивних механізмів у сфері банківської діяльності; 2) низька ефективність грошово-кредитної та валютної політики; 3) недостатній рівень узгодження монетарної та фіскальної політики; 4) структурні дисбаланси в економіці [3].

В умовах загострення кризових явищ НБУ прийняв низку нормативних й законодавчих актів, направлених на очищення банківської системи від нежиттєздатних банківських установ та посилення

регуляторних важелів, спрямованих на узгодження макроекономічної (монетарної й фіскальної), макропруденційної й мікропруденційної політик.

За нашими дослідженнями у 2012-2016рр. відбулись кардинальні зміни у банківському секторі економіки України, які зумовлені новітніми підходами до аналізу і оцінювання значимості банків й рівня ризику здійснюваної операційної, фінансової та інвестиційної діяльності. Для ідентифікації кризових явищ у банках України пропонуємо дослідити їх функціонування з позицій аналізу й оцінювання ключових показників індикаторів, таких як: прибуток (збиток), співвідношення статутного й власного капіталів, обсягів проблемних кредитів до їх загальної величини, сформованих резервів до сукупного кредитного портфеля. На основі групування банків за низкою фінансових показників і визначеними на основі аналітичних досліджень рекомендованих їх значень пропонуємо здійснити групування банків України в контексті ідентифікації наявних кризових явищ, загроз та ризиків функціонування.

Власний капітал банків формується за рахунок статутного капіталу, резервних та інших фондів банку, прибутків минулих років й поточного результату діяльності. Особливістю банківської діяльності є те, що власний капітал займає незначну питому вагу у пасивах банківських установ. Вважаємо, що співвідношення статутного та власного капіталів банків повинно коливатися в межах 15-50% для функціонування банків в умовах фінансової стабільності, тобто погоджуємось із позицією І. М. Парасій-Вергуненко, яка констатує, що сума коштів, які інвестуються в розвиток установи, повинна удвічі перевищувати внески засновників, тобто співвідношення статутного й бруто-капіталу визначено на рівні мінімального значення цього показника — 0,15, максимального — 0,5 [5, с. 47].

Фінансовий результат діяльності банків України – це основний показник їх діяльності, який відображає різницю між доходами і витратами установ та слугує основою для забезпечення перспективних напрямів розвитку банківського бізнесу й формування новітніх бізнес-моделей функціонування установ. З огляду на це, отримання банками прибутку є не лише результатом їх фінансової діяльності, але й основою подальшого розвитку й нарощування конкурентних переваг.

Ефективне управління якістю кредитного портфеля банків ґрунтується на застосуванні відповідних методичних підходів. Зокрема, вважаємо обґрунтованим і правомірним підхід, представлений у Методичних рекомендаціях Міністерства економічного розвитку і торгівлі України № 1277 від 29 жовтня 2013 року щодо розрахунку рівня економічної безпеки України, згідно якого граничне значення показника частки проблемної заборгованості у сукупному кредитному портфелі банків, який не загрожує безпечному функціонуванню як банківської системи, так і окремих установ визначено на рівні не більше 7% [7].

В умовах нарощення обсягів негативно класифікованих кредитів постійно зростають вимоги

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОГО ПЕРІОДУ УКРАЇНИ

до збільшення обсягів сформованих резервів до сукупного кредитного портфеля, а збільшення обсягів резервування суттєво впливає на зменшення величини банківського капіталу. З огляду на це, постійне збільшення розмірів резервів під кредитні ризики призводить до негативних фінансових результатів й нарощення розмірів рівня збитків в результаті дефолту позичальників. Тому оптимальним співвідношенням даного показника вважаємо величину не більше 50%, яка найбільш повно відображає рівень достатності сформованого резерву під ризики активних операцій.

В результаті групування банків України за визначеними нами 4 показниками індикаторами можна ідентифікувати тип та глибину кризи, яка може бути потенційною, прихованою (латентною), гострою та сигналізувати про критичний кризовий стан

установи. Вважаємо, що банк знаходиться у стані потенційної кризи у разі відсутності проблемних аспектів діяльності за визначеними 4 показниками або у випадку незначного порушення оптимальних значень одного із них.

Стан прихованої (латентної) кризи спотерігається в банківських установах, які порушують 2 показники із запропонованого переліку. Гострий кризовий стан настає в банківських установах, які мають лише одне позитивне значення із визначених показників-індикаторів. Критичний кризовий стан характерний для банківських установ у яких простежується негативне значення усіх показників-індикаторів. Динаміка кількості банків, згрупована залежно від стадії розвитку кризових явищ за 2012-2016рр. представлена в табл. 1.

Таблиця 1

Динаміка кількості банків України, згрупованих в залежності від стадії розвитку кризи за 2012-2016рр.

Стадії кризи	2012		2013		2014		2015		2016		Відхилення 2016 до 2012 (+,-) %	
	кількість банків, од.	питома вага, %	кількість банків, од.	питома вага, %	кількість банків, од.	питома вага, %	кількість банків, од.	питома вага, %	кількість банків, од.	питома вага, %	кількість, од.	питомі вази, %
Потенційна	51	29,14	81	45,00	40	25,32	36	33,03	27	29,03	-24	-0,11
Прихована	100	57,14	75	41,67	65	41,14	28	25,69	27	29,03	-73	-28,11
Гострий кризовий стан	22	12,57	20	11,11	35	22,15	34	31,19	27	29,03	5	16,46
Критичний кризовий стан	2	1,14	4	2,22	18	11,39	11	10,09	12	12,90	10	11,76
Всього	175	100,00	180	100,00	158	100,00	109	100,00	93	100,00	-82	-

Джерело: складено на основі опрацювання [2]

Впродовж 2012-2016рр. кількість банківських установ скоротилась з 175 до 93 установ, тобто на 82 одиниці. За нашими розрахунками кількість банків, що знаходились у стадії потенційної кризи мала нестабільну динаміку і тенденцію до скорочення з 51 до 27 банків, тобто на 24 установи. Частка таких банків становила 29,14% у 2012 році, 45% у 2013 році, 25,32% у 2014 році, 33,03% у 2015р. та 29,03% у 2016р., що представлено на рис. 1.

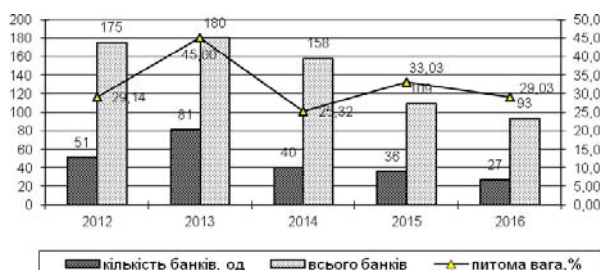

Рис. 1. Динаміка кількості банків України з ознаками потенційної кризи за 2012-2016рр.

Джерело: авторська розробка

Дані рис. 1 дозволяють констатувати, що лише 29,03% банківських установ функціонували станом на 01.01.2017р. в режимі позитивного значення основних фінансово-економічних показників і їх кризовий стан

можна визначити як потенційний, тобто такий, що не загрожує їх фінансовій стійкості, стабільності та безпечному функціонуванню.

Впродовж 2012-2016 рр. значна кількість банківських установ характеризувалася негативним значенням ключових показників і багато з них перебували у стані прихованої (латентної) кризи (рис. 2).

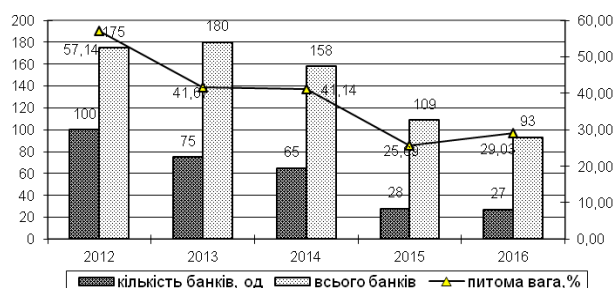

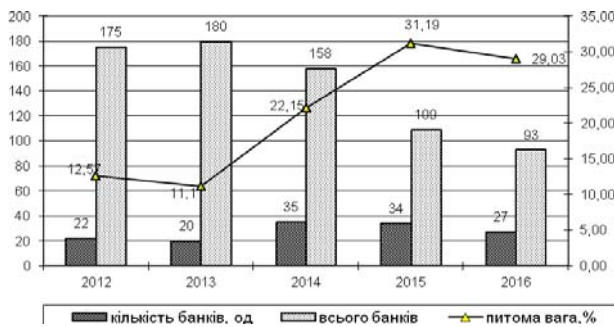
Рис. 2. Динаміка кількості банків України з ознаками прихованої (латентної) кризи за 2012-2016рр.

Джерело: авторська розробка

За нашими розрахунками кількість таких банків мала стійку тенденцію до скорочення із 100 у 2012 році до 27 банків у 2016 році, тобто на 73 установи. Питома вага таких банків у банківській системі України характеризувалася нисхідною динамікою, а саме: 57,14% у 2012р., 41,67% у 2013р., 41,14% у

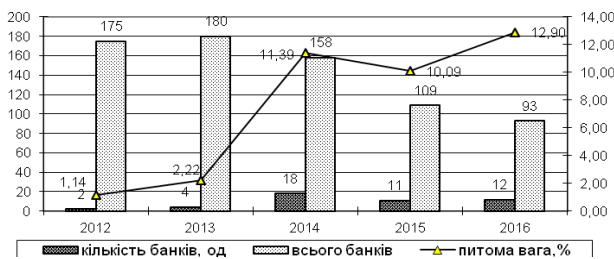
2014р., 25,69% у 2015р. та 29,03% у 2016р.

Гострий кризовий стан спостерігався у ряді банківських установ, кількість яких мала тенденцію до зростання з 22 од. або 12,57% у 2012р. до 27 од. або 29,03% у 2016р. За нашими розрахунками кількість банків, що знаходяться у гострому кризовому стані характеризувалася такою тенденцією: 22 од. або 12,57% у 2012р., 20 од. або 11,11% у 2013р., 35 од. або 22,15% у 2014р., 34 од. або 31,19% у 2015р. та 27 од. або 29,03% у 2016р. Для таких установ характерні ознаки проблемності, нежиттєздатності й можливої ліквідації за критеріями неплатоспроможності, нездатності своєчасно розраховуватись за зобов'язаннями та забезпечити своєчасність платежів (рис. 3).

Рис. 3. Динаміка кількості банків України з ознаками гострого кризового стану за 2012-2016рр.
Джерело: авторська розробка

Критичний кризовий стан характерний для банківських установ у яких порушуються рекомендовані значення показників-індикаторів і їх фінансовий стан можна оцінити як такий, що вимагає реактивних методів антикризового управління або ініціювання процедур ліквідації як за рішенням власників чи Фонду гарантування вкладів фізичних осіб або НБУ (рис. 4).

Рис. 4. Динаміка кількості банків України з ознаками критичного кризового стану за 2012-2016рр.
Джерело: авторська розробка

За нашими дослідженнями кількість банків у стадії критичного кризового стану коливалася з 2 одиниць (1,14%) у 2012р. до 12 установ (12,90%) у 2016р. Динаміка банків із ознаками кризового стану характеризувалася так: 2 од. або 1,14% у 2012р., 4 од. або 2,22% у 2013р., 18 од. або 11,39% у 2014р., 11 од. або 10,09% у 2015р. та 12 од. або 12,90% у 2016р.

Наявність кризових явищ і загроз у діяльності банків в значній мірі зумовлена дефіцитом ліквідних коштів, які є первинними по відношенню до платоспроможності й прибутковості.

Незбалансований розрив ліквідності банки України найчастіше покривають за рахунок рефінансування з боку НБУ в якості виконання ним функції кредитора останньої інстанції. Впродовж 2014-2015рр. НБУ здійснив найбільші за обсягами операції рефінансування і банкам України фактично було надано від НБУ у 2014 році 115612570 тис. грн., у 2015р. – 17307000 тис. грн., у 2016р. – 74828000 тис. грн. [4].

Операції рефінансування банків з боку НБУ здійснюються шляхом використання таких інструментів підтримання ліквідності як: кредити для збереження ліквідності, кредити рефінансування шляхом проведення тендера, операції прямого репо, стабілізаційні кредити.

За останні роки змінилися домінянти у операціях рефінансування, якщо у 2014 році 39,0% або 45113422 тис. грн. надалось банкам шляхом проведення тендера, то у 2015 році такі кредити склали 18,7% або 3240000 тис. грн. Стабілізаційні кредити, які надаються платоспроможним банкам для підтримки ліквідності на строк до 2 років склали у 2014 році 24,4% або 28168840 тис. грн. і зменшилися в абсолютному вираженні на 1642184 тис. грн. у 2015 році, становили 11747000 тис. грн. або 67,87%. Операції прямого репо зменшились впродовж 2014-2015рр. у 1,2 рази з 19282495 тис. грн. до 2320000 тис. грн. У 2014-2015 році кредити для підтримки ліквідності становили 23047812 тис. грн. або 19,9%, а впродовж 2016 року не надавались [4].

Згідно досліджень Н. П. Шульги НБУ проводить неефективну політику рефінансування банків, що знаходить свій прояв у виділенні значних коштів рефінансування проблемним та нежиттєздатним банкам в умовах нездатності своєчасно виводити їх з ринку [8].

В умовах сьогодення значні обсяги рефінансування припадають на окремі проблемні установи та на державні банки, що зумовлює ризик високої концентрації кредитних ресурсів рефінансування в окремих установах, зокрема, у 2014 році найбільший обсяг рефінансування припадав на АТ "Ощадбанк" – 24158922 тис. грн., ПАТ КБ "Приватбанк" – 20809140 тис. грн., ПАТ "Укрексімбанк" – 5120000 тис. грн., ПАТ "Укргазбанк" – 6214174 тис. грн., АТ "Дельта банк" – 10166289 тис. грн., ПАТ "Віейбі банк" – 5535039 тис. грн., АТ "Банк "Фінанси та кредит" – 1650000 тис. грн.

Впродовж 2015 року кредити рефінансування строком більше 30 календарних днів були сконцентровані у таких установах: ПАТ КБ "Приватбанк" 9700000 тис. грн., АТ "Укрексімбанк" – 2400000 тис. грн., АБ "Укргазбанк" – 520000 тис. грн., ПУАТ "Фідобанк" – 441768 тис. грн., АТ "Банк "Фінанси і кредит" – 1450000 тис. грн. На 8 банків України у 2014 році припадало 65%, а 2015р. – 84% від загального обсягу кредитів НБУ [8, с. 82].

Обсяг заборгованості платоспроможних банків України перед Національним банком за кредитами рефінансування на 1 січня 2017 року склав 22,99 мільярда гривень, що на 55%, або на 27,9 мільярда гривень, що менше показника на початок 2016 року.

Згідно з даними на сайті НБУ, у тому числі заборгованість перед НБУ в 2016 році скоротили державний "Ощадбанк" - на 11,501 мільярда гривень, націоналізований "ПриватБанк" - на 9,033 мільярда гривень, державний "Укргазбанк" - на 3,709 мільярда гривень, державний "Укрексімбанк" - на 2,979 мільярда гривень, банк "Південний" - на 541,99 мільйона гривень, "Платинум Банк" - на 347,2 мільйона гривень [6].

Механізм рефінансування банків з боку НБУ дозволяє констатувати непрозорість даного процесу, значну підтримку державних банків, таких як ПАТ "Ощадбанк", АТ "Укрексімбанк" та ПАТ "Укргазбанк", яким надається понад 30% від загального сукупного обсягу кредитів рефінансування. Негативною тенденцією є надання кредитів банкам у терміни від 1 до 3 міс. до початку запровадження режимів введення тимчасової адміністрації, недостатня забезпеченість за кредитами центрального банку, що порушує співвідношення між вартістю застави й заборгованістю банків за кредитами рефінансування тощо.

Отже, дослідження підходів до діагностики кризових явищ в банках України дозволило виокремити такі основні аспекти.

По-перше, комплексне оцінювання кризових явищ доцільно здійснювати на основі низки показників-індикаторів: таких як: прибуток (збиток), співвідношення статутного й власного капіталів, обсягів проблемних кредитів до їх загальної величини, сформованих резервів до сукупного кредитного портфеля.

По-друге, залежно від стадії розвитку й глибини кризи банки України доцільно систематизувати на установи, які перебувають у стані потенційної, латентної (прихованої) кризи, у гострому та критичному кризовому стані.

По-третє, основними проблемними аспектами, які зумовлюють кризові явища у діяльності і характерні для низки банків України визначено: для установ, які знаходяться у стані потенційної кризи – показник співвідношення статутного і власного капіталу; для банків у стані латентної кризи – показники співвідношення статутного і власного капіталу та частки проблемних кредитів у загальному обсязі кредитного портфеля; для банків у стані гострої кризи – показники співвідношення статутного і власного капіталу та частки проблемних кредитів у загальному обсязі кредитного портфеля й величини збитків; для установ у критичному кризовому стані - показники співвідношення статутного і власного капіталу та частки проблемних кредитів у загальному обсязі кредитного портфеля й величини збитків та проблеми із обсягом сформованих резервів за кредитними операціями.

По-четверте, відсутність прозорості, об'єктивності та транспарентності у критеріях розподілу ресурсів рефінансування, їх спрямованість не лише на підтримку ліквідності та стабільності, але й на фінансову підтримку проблемних і державних установ.

Подальші дослідження повинні стосуватися удосконалення методичного інструментарію

прогнозування ймовірності виникнення кризових явищ і банкрутства, розробки стратегій реактивного й превентивного антикризового управління фінансовою діяльністю банків та дієвого інструментарію впровадження моделей раннього попередження і реагування на кризові явища, загрози, ризики.

Список використаних джерел

1. Барановський О. І. Філософія безпеки : монографія : у 2 т. / О. І. Барановський. – К. : УБС НБУ, 2014. – Т. 2 : Безпека фінансових інститутів. – 716 с.
2. Дані фінансової звітності банків України [Електронний ресурс]. – режим доступу: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=28905601.
3. Дзюблюк О. Банківська криза в Україні та перспективи відновлення ефективного функціонування вітчизняної банківської системи / О. Дзюблюк, В. Рудан // Матеріали науково-практичної конференції "Криза банківської системи: причини та шлях виходу" [Електронний ресурс]. – режим доступу: http://aub.org.ua/index.php?option=com_content&task=view&id=67&Itemid=258.
4. Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.bank.gov.ua/>
5. Парасій-Вергуненко І. М. Аналіз банківської діяльності: навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. / І. М. Парасій-Вергуненко — К.: КНЕУ, 2003. — 347 с.
6. Платоспроможні банки зменшили заборгованість перед НБУ до 15.2 млрд. грн. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=46243144.
7. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо розрахунку рівня економічної безпеки України : наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України № 1277 від 29 жовтня 2013 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://cct.com.ua/2013/29.10.2013_1277.htm.
8. Шульга Н. Рефінансування банків України / Н. Шульга // Вісник КНТЕУ. – 2016. - № 3. – С. 78-88.

References

1. Baranovskij, O. I. (2014). *Filosofija bezpeky : T. 2 : Bezpeka finansovykh instytutiv [Philosophy security. T. 2: Security of financial institutions]*, UBS NBU, Kyiv, Ukraine [in Ukrainian].
2. Dani finansovoi zvitnosti bankiv Ukrainy [The financial statements of banks Ukraine]. Retrieved from https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=28905601 [in Ukrainian].
3. Dziubliuk, O., & Rudan, V. (2017). Bankivska kryza v Ukraini ta perspektyvy vidnovlennia efektyvnoho funkcionuvannia vitchyznianoj bankivskoi systemy [The banking crisis in Ukraine and prospects of restoring the effective functioning domestic banking system]. Proceedings from Naukovo-praktychna konferentsiia "Kryza bankivskoi systemy: prychny ta shliakh vykhodu" - scientific conference "Banking crisis: causes and ways

out" Retrieved from http://aub.org.ua/index.php?option=com_content&task=view&id=67&Itemid=258 [in Ukrainian].

4. Ofitsiyni sait Natsionalnoho banku Ukrainy [Official website of the National Bank of Ukraine]. - Retrieved from <https://www.bank.gov.ua>.

5. Parasii-Verhunenکو, I. M. (2003). Analiz bankivskoi diialnosti [Analysis Banking]. Kyiv: KNEU [in Ukrainian].

6. Platospromozhni banky zmenshyly zaborhovanist pered NBU do 15.2 mlrd. hrn. [Solvent banks reduced the debt to the NBU to 15.2 bln. UAH.]. - Retrieved from <https://>

https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=46243144 [in Ukrainian].

7. Ministerstv ekonomichnoho rozvytku i torhivli Ukrainy (2013). Pro zatverdzhennia Metodychnykh rekomendatsii shchodo rozrakhunku rivnia ekonomichnoi bezpeky Ukrainy [On approval of guidance on the calculation of economic security of Ukraine]. Ordered of 29, October, 2013, 1277. Retrieved from http://cct.com.ua/2013/29.10.2013_1277.htm [in Ukrainian].

8. Shulha, N. (2016). Refinansuvannia bankiv Ukrainy [Refinancing of banks Ukraine]. Visnyk KNTEU. - Bulletin KNTEU, 3, (pp.78-88) [in Ukrainian].

УДК 339.187.6:336.77

О. А. Левченко

аспірант

ДВНЗ «Університет банківської справи», м. Київ

ФІНАНСОВО-КРЕДИТНИЙ МЕХАНІЗМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЛІЗИНГОВИХ ОПЕРАЦІЙ

У статті розглянуто сутність поняття «фінансово-кредитний механізм забезпечення лізингових операцій». Обґрунтовано теоретико-методологічні аспекти побудови фінансово-кредитного механізму забезпечення лізингових операцій, враховуючи його змістовні складові (методи, форми, інструменти, важелі, принципи та інші структурні елементи), які взаємодіючи між собою, приводять в дію механізм та, відповідно, підвищують ефективність здійснення лізингових операцій. Визначено мету дії ФКМЗЛО та з'ясовано, що кожному етапу здійснення лізингових операцій мають відповідати певні цілі та завдання. Розглянуто сутність видів забезпечення ФКМЗЛО (фінансове, інформаційне, інституційне, техніко-технологічне, організаційне та нормативно-правове), методів, важелів, форм, принципів та інструментів, тобто сукупність засобів, які використовуються для ефективного виконання завдань, реалізація яких повинна забезпечити досягнення поставленої мети ФКМЗЛО.

Ключові слова: фінансово-кредитний механізм забезпечення лізингових операцій, фінансові методи, форми та принципи дії механізму, важелі, інструменти механізму, внутрішні та зовнішні фактори впливу на механізм, ефективність функціонування механізму.

Levchenko A. FINANCIAL-CREDIT MECHANISM PROVIDING LEASING OPERATIONS

In the article the essence of the concept "financial-credit mechanism of providing leasing operations" is considered. The theoretical and methodological aspects of construction of the financial and credit mechanism for provision of leasing operations are substantiated, taking into account its content components (methods, forms, tools, levers, principles and other structural elements), which interact with each other, activate the mechanism and, accordingly, increase the efficiency of implementation Leasing operations. The purpose of the action of the FCMPLO was determined and it was determined that each stage of the leasing operations must meet certain goals and objectives. The essence of the types of maintenance of the FCMPLO (financial, informational, institutional, technical, technological, organizational and regulatory), methods, levers, forms, principles and tools, that is, a set of means used for effective performance of tasks, the implementation of which should ensure the achievement of the set The goals of the FCMPLO.

Keywords: financial-credit mechanism providing leasing operations, financial methods, forms and principles of the mechanism, the levers, tools of mechanism, internal and external factors influencing on the mechanism, effective functioning of mechanism.